

kigge på det i slutningen af folketingsåret og se, om det så eventuelt giver mulighed for, at vi kan gøre yderligere brug af det. Men tak for førstebehandlingen. I ministeriet er vi klar til udvalgsbehandlingen.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Første næstformand (Svend Auken):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Udvalget for Videnskab og Teknologi. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af lovforslag nr. L 142: Forslag til lov om forskningsrådgivning m.v. Af videnskabsministeren (Helge Sander). (Fremsat 29/1 2003).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Hanne Severinsen (V):

Vi er i Venstre særdeles tilfredse med den brede enighed, der er blevet opnået efter partiernes forhandlinger om et bedre og mere enkelt forskningsrådssystem.

Siden Forskningskommissionen blev nedsat for snart 3 år siden, har mange gode kræfter arbejdet for at finde frem til et system, der kunne fremme overskueligheden og sikre, at vi både kunne give gode betingelser for den frie forskning og samtidig give bedre muligheder for, at samfundet under respekt for armslængdeprincippet kunne sætte skub i større strategiske satsninger, som Folketinget ønskede at fremme.

Jeg synes, vi med det her lovforslag har fundet frem til noget, der tager udgangspunkt i, at vi skal kunne både det frie og det strategiske og samtidig, hvad vi kommer tilbage til med L 141, sikre store grundforskningssatsninger. Afgørende må være, at vi får et system, der både fremmer konkurrence og kvalitet.

Vi taler i dag om de eksterne forskningsmidler, men jeg vil gerne her i dag understrege universiteternes rolle som grundstamme for forskning og undervisning. Det er her, de nye forskere uddannes, det er her, en meget stor del af vores nye viden bliver skabt i samspil med universiteter i det internationale videnssamfund.

Men når dette er sagt, så er det også vigtigt at understrege, at det er godt, at de forskellige forskningsinstitutioner konkurrerer om penge og gode ideer, og at der derfor skal være midler til at sætte skub i nye samarbejder. Der skal være incitamenter til at finde nye styrkepositioner og til, at nye forskergrupper får en chance, bl.a. også på tværs af de vedtagne faggrænser og fakultetsgrænser.

Lovforslaget opererer som hidtil med Det Forskningspolitiske Råd, tidligere Danmarks Forskningsråd. Det skal som hidtil være med til at sætte dagsordenen for den forskningspolitiske debat og være Folketingets og regeringens sparringspartner, men ikke uddele penge.

I det offentlige system vil den funktion blive delt mellem det frie og det strategiske. Det Frie Forskningsråd giver støtte baseret på forskernes egne ideer efter det såkaldte bottom up-princip. Dette betyder, at vi går bort fra, at de seks forskningsråd hver for sig udarbejder deres egne forskningsstrategier, der så mere eller mindre sætter dagsordenen for, hvad der bliver søgt om. Det vil sige, at vi får et egentligt forskerinitieret system baseret på konkurrence om kvalitet.

Det Strategiske Forskningsråd varetager den samfundsinitierede top down-forskning. Selv om tidligere tiders cigarkassesystem har været kritiseret og ofte også med rette, så er der selvfølgelig, legitime interesser for samfundet i at ønske forskningsfelter fremmet, det være sig bioteknologi, vedvarende energi, fødevarerforskning osv.

Kl. 15.40

Men det er vigtigt, at vi sørger for, at der er armslængde mellem politikernes ideer og Det Strategiske Forskningsråd, der skal føre ideerne ud i livet og i fri konkurrence om, hvem der egentlig udfører de forskellige programmer.

Det Strategiske Forskningsråd skal også have gode muligheder for at igangsætte samarbejder, f.eks. med konsortier, som kan sætte gang i de vigtige forskningssamspil med erhvervslivet. Derfor bør sammenhængen af bestyrelsen også tage hensyn til, at man kan være forskningskynig på andre måder end ved at have taget en ph.d.-grad.

Det er desuden vigtigt, at Det Strategiske Forskningsråd får mulighed for selv at opøge lovende forskningsområder, hvor man i dag måske reagerer lidt for trægt. Der kan være brug for, at man i fremtiden hurtigere kan reagere, vi så, hvor lang tid det f.eks. tog med nanoteknologi.

De store centers of excellence vil jo først og fremmest blive varetaget af Grundforskningsfonden, men herudover er det vigtigt, at der bliver koordination om den vigtige opgave at udanne de nye forskere. Der skal et generationsskifte til i de kommende år, og opgaven med at uddanne fremtidens forskere bliver omfattende og særdeles vigtig.

Som det vil fremgå af det foregående her, støtter vi forslaget varmt og ser frem til et konstruktivt udvalgsarbejde.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det fru Lene Jensen som ordfører.

Lene Jensen (S):

Som den foregående ordfører også har gjort rede for, er det her lovforslag en udmøntning af den brede politiske aftale om bl.a. forskningsrådgivning, og derfor kan jeg allerede nu afsløre, at Socialdemokratiet støtter lovforslaget.

Udgangspunktet har været, at det nuværende system både har sine svage og sine stærke sider. Blandt de stærke sider tæller en høj grad af faglighed i bedømmelserne, og blandt de svage sider ses en vis uoverskuelighed i forhold til at søge forskningsmidler.

Formålet med lovforslaget er således at lave et sammenhængende system, der giver de bedste muligheder for at frembringe forskning af høj kvalitet. Vi har i Socialdemokratiet lagt vægt på, at hver en forskningskrone kvalitetssikres, ikke fordi der generelt set er noget galt med kvaliteten i dag – som bekendt er den høj, og vi får meget for pengene – men ikke mindst i forhold til de mange programkomiteer har der været kritiske røster fremme, og hverken forskningen eller det politiske system kan leve med en systematisk mistænkeliggørelse af forskningsresultater. Derfor hilser vi konstruktionen omkring Det Strategiske Forskningsråd inklusive sikringen af armslængdeprincippet velkommen.

Kvalitetssikringen ligger i, at alle midler ud over basismidler udbydes i fri konkurrence til faglig bedømmelse, og sådan skal det være. Men det er vigtigt at huske på, at der skal være en fornuftig balance mellem basismidlernes størrel-

se og de midler, der udbydes i fri konkurrence. Og det gælder, uanset hvilken form for forskning der er tale om. Set fra et socialdemokratisk synspunkt er det også sådan, at det fortsat vil være den frie forskning, der skal spille hovedrollen.

Omkring Det Frie Forskningsråd lægges det nu i hænderne på forskerverdenen selv at indrette et system med faglige forskningsråd, der dækker hele det videnskabelige område. Og det tredje ben, nemlig Grundforskningsfonden, vil fortsat nyde særlig bevågenhed, idet konstruktionen omkring denne opretholdes.

Det er jo vigtigt at huske på, at der i al forskning er indeholdt elementer af de hovedoverskrifter, som vi nu tildeler de forskellige led i det forskningsrådgivende system. Der er masser af grundforskning inden for den frie forskning og den strategiske forskning, og der forskes så sandelig også strategisk inden for den frie forskning osv.

Det nye system er klart adskilt, og enheder må ikke føre til en uhensigtsmæssig opsplitning. Der skal være et samspil mellem de forskellige dele af systemet, og der skal samlet set være tale om et system, der også kan indtage en proaktiv rolle. Derfor er vi glade for, at det efter høringsvarenes afgivelse har været muligt at slå fast, at Det Strategiske Forskningsråd skal kunne inddrage fagkyndige forskere fra Det Frie Forskningsråd som konsulenter, og ligeså er det positivt, at Det Strategiske Forskningsråd og Det Frie Forskningsråd har mulighed for at give forskningsfaglig videnskabelig rådgivning på eget initiativ. Helhed i systemet skal så sikres af et koordinationsudvalg, der bl.a. skal tage sig af forskeruddannelse, som således prioriteres.

En del af formålet med lovforslaget er at skabe forenkling især set ud fra den enkelte forskers synspunkt. Vi har noteret os, at der i en række af høringsvarene sættes spørgsmålstegn ved, om denne forenkling bliver opnået, og det vil således være af største betydning, at vi også fra politisk hold følger op på den konkrete udvikling, hvis og når loven gennemføres. For formålet må være klart: Dette lovforslag skal føre til, at det bliver mere enkelt at ansøge om at få bevillinger til at udføre forskning af høj kvalitet.

Jeg skulle hilse fra Kristeligt Folkeparti og sige, at det synes de stort set også, og at de også kan støtte forslaget.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det hr. Jesper Langballe som ordfører.

Kl. 15.45

Jesper Langballe (DF):

Både når det gælder forskningsfinansiering og forskningsrådgivning, som det gør her i dag, og når det gælder universitetslovgivning, så er forskningsfriheden et afgørende omdrejningspunkt for Dansk Folkeparti, det at vedtagne ideologiske fordomme og politiske interesser og politisk korrekthed ikke får lov til at bestemme forskningen og gøre den ufri.

Derfor trak vi os ud af forhandlingerne om universitetsloven, der svinebinder den enkelte forsker til de overordnede strategier, som en universitetsbestyrelse med eksternt flertal har fastlagt, og derfor er vi tilfredse med at kunne sige ja til den forskningsrådgivningslov, som er en følge af grundige forhandlinger med dette trestrengede princip: et forskningspolitisk råd, et råd for fri forskning og et råd for såkaldt strategisk forskning.

Det nye er jo en mere logisk gennemskuelighed og dermed bedre søgemuligheder for forskerne og så det, at man har fået et samlet råd for den strategiske forskning, altså en forskning, hvor dagsordenen er politisk bestemt og er tematisk.

Det er klart, at netop her vil vi på forskningsfrihedens vegne være særlig vagtsomme. Det er klart, at den strategiske forskning løber den risiko, at alt bliver opslugt af mere eller mindre ideologiske modeluner. Men den risiko vil jo være der under alle omstændigheder.

Det, vi tror at have fået sikret nogenlunde med denne lov, er, at den strategiske forskning ikke får lov til at æde sig ind på den frie forskning, der finder sted på forskernes præmisser uden forkromede hensigtserklæringer, det, der på universitetspolitisk kaudervælsk hedder, som vi har hørt, bottom up-princippet, at det kommer op fra bunden, at det er forskernes egne ansøgninger, der optræder i fri konkurrence med hinanden i modsætning til top down-princippet, hvor forskningens tema bestemmes ovenfra.

Der er i lovforslaget sikret en god adskillelse mellem fri forskning og strategisk forskning. I den forbindelse er det væsentligt, at vi ikke oven over disse adskilte råd har fået en fælles bestyrelse, men at vi har fået et koordinationsudvalg, som er selvkonstituerende, og hvor formandskabet roterer. Dermed skulle det vel være sikret, at de samlede statsmidler til forskning ikke dirigeres i bestemte retninger fra centralt hold, f.eks.

fra ministeriet, men at der er alsidighed, mangfoldighed og frihed.

Vi ser stadig et problem i, at den strategiske forskning skal styres af såkaldte programkomiteer i stedet for af faste råd, fordi faste råd vel nok indebærer lidt mere sikkerhed for den videnskabelige saglighed, men også fordi programkomiteer efter alle erfaringer er problematiske. Der er vel ikke nogen, der sådan i almindelighed er særlig begejstret for dem. De har det med at yngle, og de kommer let til at fremkalde habilitetsproblemer mellem dem, der skal uddele, og dem, der skal modtage penge. Danmark er jo et lille land med et begrænset antal forskere.

Men det har man så imødegået i § 19, stk. 1, med, at forskningsrådet består af en bestyrelse og et meget begrænset antal programkomiteer, og det der meget begrænsede skal altså så være bremseklossen, hvad enten det nu er ønsketænkning, eller hvad det er. Men jeg vil gerne sige som værende på lovens plusside også, at jeg synes, det er meget fint, at den private og offentligt finansierede forskning nu kan arbejde sammen.

Men så har jeg et par spørgsmål til ministeren. Det første er egentlig et opklarende spørgsmål. Jeg har undret mig over, at der i § 7 om fondsfunktionen for Det Frie Forskningsråd er oplyst i stk. 2, hvem det er, der kan få tildelt midler, men det er alt sammen noget med forskergrupper, forskernetværk, internationalt samarbejde. Og så står der i stk. 3: Rådet kan desuden uddele tilskud til enkeltstipendier. Hvorfor kommer enkeltforskere sådan ind ligesom sådan en sekundating?

Og så endelig til sidst...

Kl. 15.50

Tredje næstformand (Kaj Ikast):
Allersidst.

Jesper Langballe (DF):

Nå, det var ikke så godt. Hvad skal vi gøre ved det?

Tredje næstformand (Kaj Ikast):
Så kom med den sidste da.

Jesper Langballe (DF):
Må jeg?

Tredje næstformand (Kaj Ikast):
Ja.

Jesper Langballe (DF):

Tak. Det er meget vigtigt for mig at få sagt, at der også er et afsnit om UVVU, som fortsætter fuldstændig som hidtil. Jamen altså efter den skandale – jeg ved godt, at man nu kigger på det i et udvalg – med Bjørn Lomborgs bog, hvor dette udvalg på videnskabelig set fuldkommen forkerte præmisser indledte en hetz mod den bog, blev det klart og tydeligt sagt fra regeringen: De regler må vi have kigget på.

Hvorfor lovgiver man nu for UVVU uden at have kigget på reglerne? Det er da næsten en invitation til at løbe ind i en ny skandale.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Så er det fru Pia Christmas-Møller som ordfører.

Pia Christmas-Møller (KF):

For Det Konservative Folkeparti er det afgørende at sikre forskningen optimale vilkår. Det er det simpelt hen, fordi investering i forskning er investering i vores fælles fremtid. Derfor er det også, at vi i den konservative folketingsgruppe er meget glade for, at der er et fuldstændig enigt Folketing bag dette forslag til reform af forskningsrådsstrukturen.

Dansk forskning ligger godt til, når vi bliver målt med den internationale målestok. Alligevel synes der at være bred enighed om, at vi har mulighed for at blive endnu bedre, og det er præcis ambitionen med nærværende reform, som lægger op til dels en forenkling, dels en større gennemsigthed på området. Målet er at sikre såvel en omfattende støtte til grundforskningsaktiviteterne som en styrkelse af de strategiske anvendelses- og erhvervsrettede forskningsaktiviteter.

Målet søger vi at nå ved hjælp af etablering af henholdsvis Det Frie Forskningsråd og Det Strategiske Forskningsråd, som skal sikre, at vi både får det, vi kan kalde – ja, undskyld, Dansk Folkeparti, det er rigtigt, at det er sådan et nymodens ord – bottom up-prioriterede forskningsprojekter, baseret på den enkelte forskers ideer og projekter. Det sker, samtidig med at vi sikrer mulighed for en strategisk satsning, som et samfund som vores jo også har brug for.

Det nye koordinationsudvalg får til opgave at sikre kommunikation mellem bl.a. Det Frie Forskningsråd og Det Strategiske Forskningsråd og Grundforskningsfonden, men primært, og det er det, vi lægger allermest vægt på, får det til opgave at uddanne nye forskere. Det er en selvstændig opgave, som er af meget stor betydning.

Den nye organisering skulle altså gerne være med til at nedbryde de eksisterende barrierer, der måtte være, mod en effektiv og hensigtsmæssig udnyttelse af vores forskningsressourcer. Det sker også ved en styrkelse af ledelsen, og her lægger vi fra Det Konservative Folkepartis side meget vægt på, at der er lagt op til en meget stor grad af uafhængighed i de respektive bestyrelser.

Det helt centrale og bærende princip i reformen er efter vores opfattelse princippet om, at alle de offentlige bevillinger, der ikke lige nøjagtig er basisbevillinger, skal fordeles efter en faglig bedømmelse og i åben konkurrence. Det er helt afgørende set med vore øjne.

Hvis man skal beskrive reformen, så kan man fremhæve nogle få nøgleord: Forenkling, gennemsigthed, åben konkurrence, ledelsesmæssig uafhængighed, bedre koordination via forbedret kommunikation. Alt det skal sikre, at vi får en effektiv, fri forskning, samtidig med at vi får satset på strategiske udviklingsområder.

Vinderne skulle meget gerne være forskerne og dermed vores kvalitet på området. Forskningskvaliteten skulle gerne øges med den reform, vi forhåbentlig vedtager, inden dette folketingsår er slut.

Jeg indstiller reformen til velvillig behandling i udvalget.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Så er det fru Anne Grete Holmsgaard som ordfører.

Kl. 15.55

Anne Grete Holmsgaard (SF):

I SF synes vi, det er en god struktur, der er lagt op til. Det er selvfølgelig ikke så underligt, når vi har været med til at lave den aftale, der ligger til grund for lovforslaget.

Nu er det imidlertid sådan, at om en struktur for det rådgivende forskningssystem og det bevillende forskningssystem, altså dem, som behandler alle forskningsbevillinger, der ikke er en del af institutionernes basisbevilling, virkelig bliver vellykket, viser sig jo først, når den kommer i funktion. Sådan er det jo. Der synes jeg, at der er nogle ting, der er fuldstændig afgørende for, om man kan forvente, at det her bliver vellykket.

For det første er det afgørende, at regeringen faktisk holder fast ved den målsætning, som man har tilsluttet sig i Barcelona-erklæringen, altså om at sikre, at der kommer stigende forsk-

ningsbevillinger i de kommende år. Det er meget vigtigt for, at sådan en struktur som denne her rent faktisk kan kaste af sig.

Det er for det andet også vigtigt, at det ikke sker på en måde, hvor man lader universiteternes basisbevillinger stå fast, eller hvor man udhuler dem. Det er jo afgørende, at man ikke risikerer, at de midler i forhold til de midler, man søger om, bliver så små, at universiteterne primært skal hente deres midler gennem ansøgninger. Det er sådan set noget af det, der har været et ønske om at komme væk fra i den diskussion, der har været ført gennem de senere år.

Det er også afgørende, at bestyrelsen i Det Frie Forskningsråd rent faktisk formår at forny den struktur, der har været gældende gennem de senere år. Det vil sige den struktur, hvor de enkelte forskningsråd – det bliver så det, der fremover hedder de faglige råd – er fakultetsopdelte.

Med den aftale, vi har indgået, har vi jo ladet det være op til bestyrelsens ansvar, efter at det tidligere er kuldsejlet i en politisk drøftelse, der ligger nogle år tilbage, men som formentlig kan huskes meget klart af alle, der har været involveret i den.

Her har vi gjort det, at vi har sagt, at det så er bestyrelsens ansvar, og vi har givet et signal om det. Det må man selvfølgelig have tillid til at en bestyrelse kan klare og magte, men jeg synes også, det er vigtigt her at få sagt, at det også er forventningen, at den gør det.

Jeg synes desuden, det er vigtigt at få understreget, at skillelinjen mellem Det Frie Forskningsråd og Det Strategiske Forskningsråd ikke er en skillelinje mellem grundforskning og anvendelsesorienteret forskning. Grundforskning og anvendelsesorienteret forskning hører hjemme i begge råd. Skillelinjen går på en helt anden led, nemlig at i Det Strategiske Forskningsråd har vi sagt, at det er de midler, vi ellers ville øremærke til alle mulige forskellige små kasser, der bliver samlet, forhåbentlig i nogle noget større bundter. Og det er også her, vi siger, at der kommer forskningskyndige personer fra erhvervslivet med ind i selve bestyrelseskonstruktionen.

Det Frie Forskningsråd er så det, nogle kalder bottom up, altså det er på ansøgninger direkte, uden at der nødvendigvis er lavet temaer fra de enkelte forskere.

Jeg vil også igen i denne anledning sige, at jeg synes, det er godt, at regeringen nu har sagt helt klart, at den vil komme med en forskningsfi-

nanslov fra næste år. Det er noget, vi har haft brug for i mange år, hvor det har været meget svært at finde ud af og få overblik over, hvordan de offentlige forskningsmidler bliver anvendt.

Så har jeg nogle spørgsmål. Jeg når sikkert ikke alle sammen, inden taletiden er udløbet. Men mit første spørgsmål handler om udpegnings af de faglige forskningsråd.

I bemærkningerne til § 14, stk. 2-4, hedder det, at der videreføres den praksis, der er fra den nuværende lovgivning. Jeg kan faktisk ikke gennemskue, om der er tale om åbne opslag, eller hvad det egentlig er, der er tale om. Det synes jeg er overordentlig vigtigt at få belyst.

Det andet handler om bestyrelsen for Det Frie Forskningsråd, hvor det fremgår af forslaget, at medlemmerne indstilles af medlemmerne af Det Faglige Forskningsråd. Både rektorkollegiet, Danmarks Forskningsråd, ATV og formentlig flere har peget på, at der kunne det være hensigtsmæssigt at få nogle ændringer, sådan at man også her sikrer, at der enten er tale om åbne opslag, så man kan indkalde opslag fra alle sider, eller at man får indstillinger fra en bredere kreds af interessenter.

Kl. 16.00

Jeg synes faktisk, det er vigtige argumenter, som de tre parter og muligvis flere fremfører for det her, så det er noget, jeg synes vi burde se temmelig grundigt på under udvalgsarbejdet.

Jeg når ikke de andre spørgsmål, ej heller at sige, at den del, der handler om UVVU, jo ikke er noget, der har været med inde i vores aftale, så den del vil jeg stille spørgsmål til under udvalgsarbejdet.

Morten Helveg Petersen (RV):

Den radikale ordfører på området kan ikke være til stede i salen i dag. Men jeg skal på vegne af Det Radikale Venstre sige, at vi selvfølgelig støtter lovforslaget om en styrkelse af det forskningsrådgivende system, der er en udmøntning af forskningsaftalen fra oktober 2002.

Høringssvarene rejser dog en del spørgsmål, eksempelvis omkring diskussionen om forenkling og den reelle virkning af lovforslaget her, hvilket vi vil forfølge yderligere under udvalgsbehandlingen.

Men vi kan støtte forslaget.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Da der ikke er yderligere ordførere til stede i salen, er det ministeren.

Videnskabsministeren (Helge Sander):

Jeg vil gerne først og fremmest sige tak for modtagelsen, men som det allerede er antydnet af andre ordførere, ville alt andet jo også være overraskende i betragtning af, at det bygger på et forlig, som alle Folketingets otte partier har indgået.

Der er blevet rejst enkelte spørgsmål, og en del af dem vil det nok være mest hensigtsmæssigt at klare under udvalgsbehandlingen, måske omkring rekruttering til de forskellige udvalg, således at vi får det præciseret så meget som overhovedet muligt. Jeg tænker bl.a. her på fru Anne Grete Holmsgaards bemærkning om de åbne opslag.

Der blev fra både fru Anne Grete Holmsgaard og hr. Jesper Langballe nævnt UVVU's arbejde. Og der må jeg sige, at det indgår i vores aftale fra forliget i oktober måned, men sandheden er jo, at der var vi ikke så opmærksomme på det. Det er jo den bedste understregning af, at når en sag kommer op, så får den måske et lidt andet perspektiv.

Derfor vil jeg også sige til hr. Jesper Langballe, at UVVU's optræden direkte i lovforslaget intet har med den konkrete sag, altså Lomborgsagen, at gøre. Der er sket det, at det nu, fra at det tidligere hvilede på en bekendtgørelse, er skrevet ind i loven, som indgår i det forlig, vi har lavet.

Men selve det regelsæt, hvorefter man arbejder, har jeg bedt om at man kigger nærmere på. For det er det, der foregår i øjeblikket. Men også det kan vi selvfølgelig vende tilbage til under udvalgsarbejdet, for det er jo en sag, som nogle ordførere måske vil se på med lidt andre øjne end dengang, vi sådan forholdsvis let lod det indgå i det store forlig i oktober måned.

Men generelt vil jeg gerne sige til alle ordførerne: Tak for førstebehandlingen. Vi er klar til at svare på de spørgsmål, der måtte komme, således at vi forhåbentlig kan få en rigtig god lov ud af det. Jeg er i hvert fald fortrøstningsfuld, og jeg er sikker på, at den vil være med til, at vi får forskningsrådsystemet gjort endnu bedre.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Hr. Jesper Langballe for en kort bemærkning, og derefter er det fru Anne Grete Holmsgaard.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Jeg skal lige minde ministeren om, at foruden mit spørgsmål om UVVU havde jeg et spørgs-

mål, som jeg sådan nærmest betragter som opklarende. Lad mig lige gentage det:

Det er i § 7 om Det Frie Forskningsråd, hvor der i stk. 2 er en opstilling af de forskellige kategorier, der kan få. Det er som nævnt alt sammen noget med kollektivitet: forskergrupper, netværk, internationalt samarbejde, og så er der også uddannelse og forskningskonsortier.

Og så kommer det i stk. 3: »Rådet kan desuden uddele tilskud til enkeltstipendier«. Jeg undrer mig over det, for en enkelt forsker brænder for et eller andet, og så siger han: Det vil jeg forske i i de næste 3-5 år, og det er Det Frie Forskningsråd, jeg skal gå til og søge. Det ville jeg da næsten synes skulle stå som nr. 1. Det er som om, at det, at man kun er en enkeltperson, lidt bliver en sekundavare.

Men som sagt er det et helt åbent og opklarende spørgsmål. Jeg vil gerne have ministerens forklaring på det.

Kl. 16.05

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Blandt de ting, jeg ikke nåede, da den røde lampe havde lyst et stykke tid, var en enkelt ting, jeg er nødt til at sige fra talerstolen, nemlig at Enhedslisten kan tilslutte sig forslaget.

Videnskabsministeren (Helge Sander):

Den sidste bemærkning var da også glædelig. Så er vi fuldtallige, hele forligskredsen.

Undskyld, vil jeg sige til hr. Jesper Langballe, jeg kom så hurtigt herop for at svare, at jeg ikke fik alle papirer med, og ej heller selve lovforslaget, hvor jeg selvfølgelig har fundet § 7, både stk. 2 og stk. 3.

Når det er formuleret sådan her, er det, fordi der under stk. 2 står de grupper, som aftager hovedparten af de midler, der er til rådighed, og det er næsten det samme, som stod i den tidligere lov.

Men som hr. Jesper Langballe måske også husker under vores mange drøftelser i forligskredsen, var vi jo enige om, at enkelte forskere – helt i forlængelse af hr. Jesper Langballes begrundelse for spørgsmålet – også skulle have mulighed for at komme med de gode forslag og de gode ideer, og de skulle også have lov til at søge om midler.

Det var faktisk kun, som jeg husker det, på grund af en understregning af det ønske, at vi tog det ind specifikt. Men rækkefølgen er altså ret vilkårlig, dog vil jeg tro, at juristerne har

skrevet tingene i den her rækkefølge, fordi stk. 2 er det, der stod i den tidligere lov.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Udvalget for Videnskab og Teknologi. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af lovforslag nr. L 141: Forslag til lov om ændring af lov om Danmarks Grundforskningsfond. (Mulighed for uddeling af hele fondens kapital).

Af videnskabsministeren (Helge Sander).
(Fremsat 29/1 2003).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Hanne Severinsen (V):

I Venstre er vi meget tilfredse med, at vi med det her forslag får videreført Grundforskningsfonden. Danmarks Grundforskningsfond har været en stor succes. Det har vist sig, at der var stor brug for at lave satsninger, hvor man ikke på forhånd kendte resultaterne, ikke vidste, hvad der kom ud af det, men hvor man satte rigelige penge af, og hvor det jo faktisk viste sig, at de gode muligheder også medførte, at der ofte kom uventet spin-off-virksomhed ud af det. Det er jo også en af begrundelserne for, at lovforslaget åbner mulighed for, at Grundforskningsfonden kan eje aktier i foretagender, der kommer ud af den forskning, man har sat i gang.

Vi synes, det er vigtigt, at vi på den her måde har fået en lang række virkelig førende miljøer. Vi ved jo også, at det bliver sværere og sværere at klare sig i den internationale konkurrence, og derfor er det vigtigt, at vi har Danmarks Grundforskningsfond til at sikre, at der er et sted, hvor

danske forskere kan henvende sig om de store satsninger.

Vi synes, det er vigtigt, at man ikke nu, hvor man står i et vadested og skal se på, hvad man gør med de mange centre, som blev sat i gang for 10 år siden, rigoristisk holder på de 2 x 5 år, men først og fremmest satser på det, som også hele tiden har været formålet, nemlig at støtte kvalitet.

Vi må indrømme, at forslaget jo bygger på, at de renter, som man dengang regnede med, da Grundforskningsfonden blev oprettet, kunne klare det hele. Det kan de ikke mere. Rentniveauet er blevet lavere – det er jo godt på andre måder – og derfor ville det kræve en meget betydelig tilførsel af ny kapital, hvis man skulle fortsætte med at leve af renterne, hvad man jo sådan set heller ikke har gjort i de senere år.

Derfor går forslaget ud på, at man kan bruge af kapitalen, men det betyder til gengæld også, at vi har en fælles forpligtelse til, når vi nu synes, at det er så vigtigt, at Grundforskningsfonden fortsætter, senest i år 2007-2008 at få taget stilling til, hvor pengene skal komme fra.

Som jeg nævnte i indledningen betragter vi det i hvert fald i Venstre som et meget vigtigt formål, at vi også har et sted, hvor de store satsninger kan gå hen at søge. Så vi støtter lovforslaget og håber på velvillig behandling i udvalget.

Kl. 16.10

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Så er det fru Lene Jensen som ordfører.

Lene Jensen (S):

Også dette forslag er jo et led i udmøntningen af den brede politiske aftale om forskningsrådgivning, og lovforslaget går ud på at skabe grundlag for, at fonden kan opretholde det nuværende uddelingsniveau i de kommende år, og det fordrer, at der gnaves yderligere af fondens grundkapital.

Det er ikke overraskende, at vi kan støtte forslaget, men Grundforskningsfondens fremtidige rolle skal jo afklares før eller siden. På den ene side foregår der en masse grundforskning for andre midler end dem, der er hentet i Grundforskningsfonden, hvilket kunne tale for ét sæt af konklusioner. Men på den anden side har Grundforskningsfonden skabt meget imponerende resultater, hvilket kunne tale for, at man i givet fald burde forsøge at skaffe andre og mere solide indtægter til fondens videre virke. Vi hilser det derfor velkommen, at vi i 2007-2008 atter